

TERITORIALITA AUTORSKÉHO PRÁVA ALEBO AUTORSKOPRÁVNE PREMIEŤANIE NA CESTE Z HODONÍNA DO HOLÍČA

Mgr. Tomáš Abelovský*

*„Neexistujú jasné hranice.
Iba neviditeľné zlúčenia na pohľad.“⁴¹*

Fenomén prekonávania teritoriality autorského práva má svoj pôvod v technológii, ktorá dozaista stojí za mnohými právnymi alebo filozofickými otázkami. Pomocou nej sa denne stávame svedkami alebo účastníkmi magického prekonávania hraníc, resp. podriadeniu sa odlišnej jurisdikcii. Na jednej strane môžeme vykonávať aktivity v pohybe a na miestach, s ktorými zákonodarca doposiaľ nepočítal. No na druhej strane naša migrácia a využívanie všadeprítomného internetu naráža na tradičné chápanie právneho priestoru a jurisdikcie. Tak ako premietanie filmu v linkovom autobuse na ceste z Hodonína do Holíča,² tak internet ako prostriedok na virtualizovanie každodenných

* Mgr. Tomáš Abelovský je externým doktorandom na Ústave práva a technológií, Právnickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne (Česká republika). Autor ďakuje za názov témy a podnetnú diskusiu JUDr. Pavlovi Koukalovi, PhD., z Právnickej fakulty Masarykovej univerzity.

¹ STOJANOVIC, D. Circling: 1978 – 1987. (Krugovanie: 1978 – 1987). English translation. New Avenue Books 2012. S. 38. [online]. http://en.wikiquote.org/wiki/Dejan_Stojanovic [cit. 30.11.2015]. (Slovenský preklad autora).

² V anglickej literatúre a obchodnej sfére sa tu stretne s pojmom „in-line coach screening“. Dopravný prevádzkovateľia pre pohodlie svojich cestujúcich uzatvárajú licenčné zmluvy s produkčnými alebo distribučnými spoločnosťami, ktoré ich oprávňujú premieňať distribuované filmy v autobusovej linke. Z technologického hľadiska sú vo vyspelých krajinách montované prehrávacie zariadenia, ktoré pristupujú k obsahu na vzdialené servery (streaming) prostredníctvom internetu počas jazdy linkového autobusu. Pozri Film Bank (Non-theatrical distribution company) [online]. http://www.filmbank.co.uk/which_licence.asp [cit. 30.11.2015].

činností³ umožňuje s „neznesiteľnou ľahkosťou“ prestúpenia pomedzi viaceré jurisdikcie a miesta kyberpriestoru. Navyše tieto prechody sú okamžite účinné a často s následkom v aktuálnom svete. Fyzickým hraniciam práva a ich demarkácii boli venované mnohé tučné spisy. Ale technológia posúva ich chápanie do nového svetla, najmä do potreby definovania nových princípov, ktoré budú užitočné pre ochranu práv digitálneho občana a jeho duševného vlastníctva. Otázkou ostáva, ako sa s týmto fenoménom vyrovná tradičné medzinárodné právo súkromné, resp. normy európskeho práva v prípade autorskoprávneho sporu?

Predložená úvaha sa sústreďuje na otázky hmotného práva a právomoci súdu pre nároky plynúce z titulu porušenia autorského práva. Keďže prekračovanie hraníc je vlastné deterritorialite internetu, v úvahu budú načrtnuté východiská súčasnej európskej legislatívy a rozhodovacej praxe v prípade určenia autorskoprávneho nároku s cudzím prvkom v kyberpriestore.

1. Nedotknuteľná teritorialita

Volanie po jasnejšom určení jurisdikcie v otázkach porušovania autorského práva na internete je stále silnejšie. Podľa Svantenssona sú súčasné teoretické základy kolíznych noriem založené na medzinárodných princípoch, ktoré považujú mnohí právnici, normotvorcovia alebo politici za sväté. Avšak „reálny pokrok nemôže byť dosiahnutý bez toho, aby sme niektoré [z týchto princípov] neznesvätili“.⁴ Zdá sa, že inovácia súčasného stavu je nevyhnutná.

Zásady medzinárodnej ochrany duševného vlastníctva stoja na troch pilieroch: (1.) na zásade teritoriality, (2.) na zásade minimál-

³ LÉVY, P. *Becoming virtual: reality in the Digital Age*. New York, 1998, s. 16.

⁴ SVANTESSON, D. J. Retiring an 80 year-old to solve the Internet jurisdiction dilemma. [online]. <https://www.linkedin.com/pulse/retiring-80-year-old-solve-internet-jurisdiction-svantesson> [cit. 30.11.2015].

nych práv (*iura conventionis*) a (3.) na zásade asimilácie.⁵ O zásade teritoriality sa najviac diskutuje. Predstavuje pravidlo, podľa ktorého sa v prvom rade rešpektuje zvrchovanosť a suverenita daného štátu na základe štátnych územných hraníc. Podľa Adamovej „na území daného štátu platí pre oblasť ochrany duševného vlastníctva jeho domáci právny poriadok a aj cudzí štátni príslušníci v ňom môžu uplatňovať len také hmotné právo (nárok na ochranu), ktoré právny poriadok tohto štátu pozná a poskytuje na jeho ochranu procesné prostriedky“.⁶ Inak povedané, autorskoprávne vzťahy sa riadia právnym poriadkom štátu, na ktorého sa ochrana uplatňuje. Toto pravidlo vychádza zo samotnej podstaty predmetu autorského práva. Autorské dielo je svojou povahou kdekoľvek okamžite dostupné, požíva tzv. potenciálnu ubikvitu.⁷ Je potrebné dodať, že zásada teritoriality znamená aj to, že štát nemá právomoc zasahovať do autorskoprávných vzťahov iného štátu (resp. vnútroštátne právo môže upravovať len tie vzťahy, ktoré sú na vnútroštátnom území).⁸ V odbornej literatúre sa stretáme s názorom, že na svete existuje vyše 150 teritoriálnych systémov autorského práva.⁹

V prípade porušenia autorského práva s cudzím prvkom (či už pôjde o spomenutý linkový autobus alebo nedovolené šírenie pirátskej kópie filmu na internete), je často veľmi ťažké určiť rozhodné právo

⁵ ŠTEFANKOVÁ, N., LYSINA, P. *Medzinárodné právo súkromné*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011, s. 318.

⁶ Ibidem Adamová, Z. Práva duševného vlastníctva. In: ŠTEFANKOVÁ, N., LYSINA, P. *Medzinárodné právo súkromné*. S. 319.

⁷ Potenciálna ubikvita predstavuje pojmový znak predmetu, ktorý je v nehmotnej podobe a ktorý sa vyznačuje schopnosťou byť všadeprítomný. Môže byť kedykoľvek a kdekoľvek vnímaný (napr. webová stránka s protiprávnym obsahom, pirátska kópia audiovizuálneho diela šírená sieťou P2P). Taktiež ho môže používať (prezerať) neobmedzený počet ľudí. Čo je zásadné, toto používanie nemusí ovplyvňovať jeho podstatu a funkciu.

⁸ Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo 14.6.2005 vo veci C192/04 Lagardère Active Broadcast proti Société pour la perception de la rémunération équitable (SPRE).

⁹ PEUKERT, A. Territoriality and Extraterritoriality in Intellectual Property Law. S. 2 [online]. http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1592263 2011 [cit. 30.11.2015].

a príslušný súd pre nároky na náhradu škody. Navyše tieto dva aspekty sú pri ochrane práv poškodeného veľmi úzko prepojené.

Pri určení rozhodného hmotného práva v prípade internetu sa v odbornej literatúre stretávame s viacerými teóriami. Emisná teória upravuje, že určujúci je právny poriadok miesta, v ktorom sa nachádza fyzický server, teda odkiaľ sa predmet ochrany šíri ďalej (Čermák).¹⁰ Avšak na opačnom póle stojí komunikačná teória (Smejkal), ktorá sa prikláňa k miestu, kde dochádza k sprístupňovaniu internetového obsahu.¹¹

Podľa môjho názoru sú obe teórie pravdivé, ale niekedy ťažko uchopteľné. Pri prvej teórii treba uviesť, že v súčasnosti čelíme fenoménu delokalizácie dát. To znamená, že sa fyzicky jeden dátový súbor môže nachádzať na viacerých serveroch súčasne. Na každom z nich môže byť len časť tohto súboru (napr. zálohovanie na viacerých serveroch naraz) . Navyše každý server môže byť fyzicky v odlišnej jurisdikcii (napr. jeden v USA, druhý vo Švajčiarsku a tretí v Mexiku). A až spojením vytvoria celistvý súbor. Je to bežný jav peertopeer spojení napr. v prípade šírenia a sťahovania dát prostredníctvom torrentov. Komunikačná teória hovorí, že za sprístupnenie verejnosti sa musí považovať akékoľvek územie akéhokoľvek štátu, kde je možné vnímať predmet ochrany. Táto teória sa preto môže „ľahko vymknúť spod kontroly“ a byť doslova zneužitá špekulatívnou žalobou.¹² Navyše v prípade softvéru šíreného pomocou internetu by totiž bolo potrebné vyhovieť právnym požiadavkám na verejný prenos všetkých štátov, kde je možné sa pripojiť k internetu.¹³

¹⁰ ČERMÁK, J. Vztah principu teritoriality a polohy serveru při určení rozhodného autorského práva na Internetu. [online]. <http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=47573> [cit. 30.11.2015].

¹¹ Smejkal hovorí, že „z hlediska příjemce (uživatele) díla, případně porušení práv tímto uživatelem rozhoduje teritoriální princip, nikoliv místo umístění serveru, což je dosti významná a často dle mého názoru mylná teorie“. Ibidem, pozn. č. 10.

¹² Príkladom môže byť tzv. „talianske torpédo“, keď sa úmyselne podávajú žaloby na extrémne pomalý taliansky súd pre zamedzenie určenia príslušnosti a zneužitia zásady *litis pendis*. Pozri GYARFAS, J. Talianske torpédo proti arbitráži a novela Nariadenia Brusel I. [online]. <http://www.lexforum.cz/303> [cit. 30.11.2015].

¹³ Zásada teritoriality. Root.cz. [online]. <http://www.root.cz/specially/licence/zasada-teritoriality/> [cit. 30.11.2015].

Zdá sa, že zásada teritoriality penetruje do každého procesu určenia rozhodného práva. Je však potrebné tento tradičný názor opustiť a nebať sa vidieť nové možnosti a nastavenia. Inšpiráciou môže byť odvážny návrh Svantessona, ktorý kritizuje zastarané princípy medzinárodného práva pochádzajúce z angloamerickej doktríny,¹⁴ ktoré sú neobratne aplikované na internetové prípady. Sama zásada teritoriality bola navrhnutá myslením 30. rokov 20. storočia.¹⁵ Avšak podľa Svantessona ide o sprostredkovateľský (proxy) princíp, ktorý svojou podstatou smeruje len k jadru – podstatným a základným fundamentom. Navrhuje flexibilnejšie a všeobecnejšie chápanie zásady, ktorá zvolí použiteľné právo.¹⁶ Dôraz by sa mal predovšetkým klásť na porozumenie technológií, vzťahu rozhodného práva a prejednávanej veci, legitimitu záujmu použitia príslušného práva a v neposlednom rade musí existovať proporcionálna medzi legitimitou záujmu a súbežnými záujmami iných právnych poriadkov. Európska únia už urobila veľa úkonov v identifikácii riešenia kolíznych situácií v práve duševného vlastníctva.¹⁷ V budúcnosti by práve možné riešenie v európskom priestore mohlo priniesť v prípade mimozmluvných záväzkov autorského práva

¹⁴ Tie majú vyše 80 rokov a pochádzajú z návrhu Harvardskej univerzity. Ide najmä o princípy, akými sú: „The territorial principle, the nationality principle, the protective principle, the universality principle, and The passive personality principle.“ Research Draft Convention on Jurisdiction with Respect to Crime. (1935) 29. AJIL Supp 433 at 445. Pozri ibidem SVANTESSON, D. J., pozn. č. 4.

¹⁵ „Eighty year old principles – principles of a different world – are governing us, and restricting our thinking, today. As an unsurprising consequence, the principles found in the Harvard Draft are no longer part of any solution, they have become a part of the problem.“ Pozri ibidem SVANTESSON, D. J. pozn. č. 4.

¹⁶ Ako vlastný návrh nových princípov uvádza tieto kolízne zásady: „Jurisdiction may only be exercised where: (1) there is a substantial connection between the matter and the state seeking to exercise jurisdiction; (2) the state seeking to exercise jurisdiction has a legitimate interest in the matter; and (3) the exercise of jurisdiction is reasonable given the proportionality between the state’s legitimate interests and other competing (state) interests.“ Pozri ibidem SVANTESSON, D. J., pozn. č. 4.

¹⁷ Final Report to the Study on Intellectual Property and the Conflict of Laws. [online]. http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/studies/etd1999b53000e16_en.pdf [cit. 30.11.2015].

aj inštitút „porušenia jednotného práva duševného vlastníctva Spoločenstva (EÚ)“ – t. j. jednotný autorskoprávny titul. Inšpiráciou tu môže byť návrh európskeho autorského zákonníka (Wittem project) vypracovaného neoficiálnou pracovnou skupinou.¹⁸

2. Nemecký import Bauhausu

K otázkam rozhodného hmotného práva sa vyjadril Súdny dvor Európskej únie (SDEÚ) vo veci prejudiciálnej otázky nemeckej trestnej veci Titusa A. J. Donnera.¹⁹ Donnera nemecký súd odsúdil za trestný čin nepovoleného verejného šírenia diela chráneného autorským právom. Donner podporoval v rokoch 2005 až 2008 šírenie napodobení bytových zariadení a nábytku v štýle Bauhaus v Nemecku, ktoré tam boli chránené autorským právom. Tieto napodobeniny pochádzali z Talianska, kde neboli v rokoch 2002 až 2007 chránené (podľa talianskej judikatúry nebola táto ochrana vymožitelná v prípade tých výrobcov, ktorí už počas určitého obdobia predmety rozmnožovali, resp. predávali). Tieto výrobky však v Taliansku ponúkala iná osoba, ktorej Donner poskytoval prepravu. Donnerova spoločnosť inkasovala od adresátov zásielok cenu tovaru a prepravné. K prevodu vlastníckeho práva došlo kúpnuou zmluvou v Taliansku, avšak zmena dispozičného práva nastala v Nemecku (odovzdanie). Podľa nemeckého krajského súdu „preto k šíreniu v zmysle autorského práva nedošlo v Taliansku, ale v Nemecku, kde bolo vzhľadom na neexistenciu súhlasu nositeľov autorského práva zakázané“. Donner sa dovolal proti rozhodnutiu krajského súdu. Tento súd položil SDEÚ otázku, či „uplatnenie nemeckého trestného práva predstavuje v danej veci neodôvodnené obmedzenie voľného pohybu tovaru, ktorý je zaručený právom Únie?“

¹⁸ That European Copyright Code: spreading the word. [online]. <http://the1709blog.blogspot.sk/2011/08/that-european-copyright-code-spreading.html> alebo Veřejná konzultace k revizi pravidel autorského práva v EU. [online]. http://www.mkcr.cz/assets/autorske-pravo/Consultation-document_cesky_1.pdf [cit. 30.11.2015].

¹⁹ Rozsudok Súdneho dvora (štvrtá komora) z 21.6.2012 vo veci C-5/11 trestné konanie proti Titus Alexander Jochen Donner.

SDEÚ vo svojom rozhodnutí uviedol, že „verejné šírenie je charakterizované sériou operácií, ktoré postupujú prinajmenšom od uzavretia kúpnej zmluvy až k jej splneniu prostredníctvom dodania verejnosti“. SDEÚ nedal odpoveď priamo na otázku, podľa ktorého práva sa má posudzovať pojem vzniku „šírenia“, od ktorého sa odvíja autorskoprávna ochrana chránených diel, ale napriek tomu uviedol, že „obchodník je teda zodpovedný za akúkoľvek operáciu, ktorú uskutoční sám alebo na svoj účet, na základe ktorej dôjde k ‚verejnému šíreniu‘ v členskom štáte, kde je šírený tovar chránený autorským právom. Môže sa mu tiež pripísať zodpovednosť za každú operáciu rovnakej povahy uskutočnenú treťou osobou, keď sa uvedený obchodník osobitne zamerlal na verejnosť štátu určenia a nemohol o konaní tejto tretej osoby nevedieť“. Ďalej SDEÚ potvrdil, že uvedený obchodník sa skutočne zamerlal na verejnosť s bydliskom v členskom štáte, v ktorom bola uskutočnená operácia, pri ktorej došlo k „verejnému šíreniu“. A že nemohol o konaní predmetnej tretej osoby nevedieť. Okolností, ktoré viedli k sporu vo veci samej, také skutočnosti ako existencia internetovej stránky v nemeckom jazyku, obsah a spôsoby šírenia reklamných materiálov spoločnosti a jej spolupráca s obžalovaným, ktorý zaisťuje dodávky určené pre Nemecko, môžu predstavovať konkrétne nepriame údaje o takejto cieľenej činnosti.

Ak zhrnieme prípad, súd aplikoval národné nemecké právo, podľa ktorého daný nábytok bol na teritóriu Nemeckej spolkovej republiky považovaný za falzum. Ďalej tu aplikoval čl. 8 nariadenia Rím II²⁰ a čl. 5 Bernského dohovoru,²¹ podľa ktorých sa kolízne normy riadia zásadou *lex loci protectionis*. Taktiež súd založil svoju interpretáciu pojmu „verejné šírenie“ na čl. 4 ods. 1 smernice o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva.²² Za zmienku stojí argument generálneho advokáta, že čl. 8 ods. 3 nariadenia Rím II stanovuje, že strany si nemôžu zvoliť

²⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 864/2007 z 11.7.2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (RÍM II).

²¹ Bernský dohovor o ochrane literárnych a umeleckých diel z 9.9.1886.

²² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29.4.2004 o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva.

uplatniteľné právo na mimozmluvné záväzky týkajúce sa práv duševného vlastníctva. Totiž ak by toto ustanovenie bolo dispozitívne, strany by mohli obchádzať autorskoprávnu ochranu.²³

Tento prípad otvoril viaceré otázky. Striktne potvrdil princíp teritoriality, a to hoci išlo o distančný spor, ktorý bol vyvolaný na území iného štátu. Otázka nemeckého práva bola o to zaujímavejšia, že talianska úprava liberovala nakladanie s chráneným autorským dielom v rozhodnom čase. Preto je možné stotožniť sa s názorom Šurkala, podľa ktorého „komplexita určitých právnych problémov, ako je predmetný prípad, vyžaduje od súdov na všetkých úrovniach značnú dávku pokory“.²⁴ Totiž akákoľvek chyba v aplikácii rozhodného práva spôsobí, že konečné rozhodnutie bude spochybniteľné a vec bude znovu otvorená pred iným súdom na inom právnom základe, ktorý môže znamenať aj diametrálne odlišný konečný výsledok.

3. Príslušnosť súdu podľa doménového mena?

Pred ustálením rozhodného práva (*lex causae*) treba vždy určiť príslušnosť súdu daného prípadu. Práve civilná žaloba je zárukou ochrany práva autora alebo práv súvisiacich s autorským právom. Ak príde na neregistrované práva, akým je autorské právo, určenie miesta, kam podať žalobu, sa stáva jedným z najproblematickejších momentov. Zásada teritoriality je úzko previazaná s princípmi voľby súdu. Ako bude demonštrované na nasledujúcom prípade, zlá voľba súdu môže zneistiť tradičnú zásadu teritoriality.

Len nedávno došlo k dôležitej novele nariadenia Brusel I o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach.²⁵ Toto nariadenie je kľúčové pre stanovenie príslušnosti súdu

²³ Návrhy generálneho advokáta prednesené 22.3.2012 vo veci C-5/11.<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:62011CJ0005> [cit. 30.11.2015].

²⁴ ŠURKALA, J. Internet vo svetle konkurencie právnych poriadkov. [online]. <http://www.projustice.sk/teoria-prava/internet-vo-svetle-konkurencie-pravnich-poriadkov> [cit. 30.11.2015].

²⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12.12.2012 o prá-

v rámci európskeho priestoru. V prípade nárokov z porušenia autorského práva je podstatný článok 7 bod 2 nariadenia, ktorý upravuje, že „žalovať osobu v inom členskom štáte vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti je možné na súdoch podľa miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok“.

Otázkou aplikácie tohto článku sa nedávno zaoberal SDEÚ vo veci *Pez Hejduk proti EnergieAgentur. NRW GmbH*.²⁶ V tomto spore pani Hejduk, fotografka s bydliskom v Rakúsku, zažalovala agentúru, ktorá zverejnila jej autorské fotografie bez jej súhlasu. Agentúra pochádzala z Nemecka, avšak žaloba bola podaná na rakúsky súd. Odôvodnenie voľby týchto súdov žalobkyňa oprela o už spomenutý článok nariadenia. Agentúra vzniesla námietku, že internetová stránka sa nezameriava na Rakúsko, čo odôvodnila používaním nemeckého vrcholového doménového mena s koncovkou (.de). Navyše tvrdila, že možnosť prehlľadania z tohto členského štátu nepostačuje na založenie právomoci uvedeného súdu. Vnútroštátny súd predložil prejudiciálnu otázku, a to či predmetný článok sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade porušenia práv súvisiacich s autorskými právami, má tento súd právomoc rozhodovať o žalobe o zodpovednosti za publikovanie fotografií na stránke prístupnej v štáte tohto súdu.

Treba zdôrazniť, že posudzované nariadenie pozná niekoľko prípadov založenia osobitnej právomoci. Vyššie uvedený článok je iba výnimkou zo základnej zásady uvedenej v článku 2 ods. 1 nariadenia, ktorá priznáva právomoc súdom členského štátu, na ktorého území má žalovaný bydlisko.²⁷

Pre spor bola dôležité, že miesto, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, sa týka tak (1) miesta, kde vznikla škoda, ako aj (2) miesta, kde došlo k príčinnej udalosti, ktorá viedla k tejto škode. Preto je možné žalovať podľa výberu

vomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (prepracované znenie).

²⁶ Rozsudok ESD z 22.1.2015 vo veci C441/13 *Pez Hajduk proti EnergieAgentur. NRW GmbH*.

²⁷ Pozri Rozsudok ESD z 5.6.2014 vo veci C360/12 *Coty Germany GmbH*, predtým *Coty Prestige Lancaster Group GmbH*, proti *First Note Perfumes NV*.

pred jedným zo súdov z týchto dvoch miest. Ako už v minulosti prejednikoval SDEÚ, toto pravidlo je založené na existencii tzv. osobitne úzkej väzby medzi sporom a súdmi miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť k uvedenej skutočnosti.²⁸

Prípád je zaujímavý tým, ako segmentácia internetu prostredníctvom koncoviek vrcholových národných doménových mien zvädza k nesprávnemu ustáleniu jurisdikcie súdu. Agentúra zdôraznila, že jej webová stránka, na ktorej boli fotografie zverejnené a ktorá je prevádzkovaná na nemeckej doméne najvyššej úrovne (.de), sa nezameriava na Rakúsko, a že teda škoda v tomto členskom štáte nevznikla. Táto argumentácia je za daných skutkových okolností neudržateľná. Nie je možné stanoviť to, že škoda zverejnením webovej stránky na doméne vznikne len v štáte, ktorého koncovku táto doména používa. Používanie národných sufixov prišlo so zavedením internetu a v tom čase išlo o užitočnú pomôcku, ako katalogizovať internetové stránky podľa krajín. V súčasnosti, keď sme svedkami internetu vecí²⁹ alebo veľkého množstva nových generických vrcholových domén (new gTLD), národné koncovky strácajú na význame. Budú vždy charakteristické pre národné inštitúcie, lokálne stránky atď., ale v žiadnom prípade nepredstavujú pravidlo a vonkoncom nie princíp na ustálenie príslušnosti súdu. Súd v predmetnej veci jednoznačne konštatoval, že „na účely určenia miesta vzniku škody v súvislosti so založením právomoci súdu nie je relevantné to, že internetová stránka dotknutá vo veci samej nie je zameraná na členský štát, v ktorom sa nachádza súd prejednávajúci spor“.³⁰

²⁸ Súdny dvor EÚ už viackrát v minulosti interpretoval tento článok nariadenia v prípade údajného zásahu spôsobeného prostredníctvom internetu, pričom vždy prísne aplikoval zásadu teritoriality ochrany autorského práva z hľadiska hmotného práva. Pozri rozsudky C-170/12 *Pinckney*, C509/09 a C161/10 *eDate Advertising a Martinez*, ako aj C-523/10 *Wintersteiger*.

²⁹ Internet vecí (anglicky Internet of Things) je názov pre prepojenie technologických zariadení s celosvetovou sieťou internet. Prepojenie zariadení by malo byť najmä bezdrôtové a malo by priniesť nové možnosti vzájomnej interakcie nielen medzi jednotlivými systémami, ale aj skupinami systémov a používateľov internetu.

³⁰ Pozri rozsudky vo veciach C585/08 a C144/09 *Pammer a Hotel Alpenhof*.

Súd vo vyššie uvedenej veci potvrdil kľúčový princíp založený na tzv. kritériu sprístupnenia (accessibility criterion). Toto kritérium už v odlišnej veci kritizoval generálny advokát Jääskinen.³¹ Obdobné stanovisko predložil generálny advokát Villalón v prejednávanej veci pani Hejduk.³² Na účely tohto článku je možné stotožniť sa s tým, že „automatické uplatnenie rozsudku Pinckney na prípad, v ktorom je škoda delokalizovaná, je irelevantné“. Totiž riešenie tohto rozhodnutia (Pinckney)³³ zodpovedá prípadom, v ktorých sa porušenie autorských práv jasne prejaví na určitom území, aj keď použitým prostriedkom šírenia bude internet. Navyše „skutkové okolnosti – kvôli delokalizovanej povahe škody – nedovoľujú overiť škodu v súlade s bežnými dôkaznými prostriedkami“. Podľa Villalóna je „najlepším riešením vylúčiť možnosť podania žaloby na súdoch štátu, v ktorom vznikla škoda“ a pristúpiť k voľbe súdu, v ktorom došlo ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody.

Hoci súd vyslovil, že „za príčinnú udalosť je nutné považovať začatie technického procesu ukladania fotografií na uvedenej internetovej stránke“ (išlo o správanie majiteľa webu), stanovil, že „vznik škody a/alebo riziko vzniku tejto škody vyplýva z toho, že v členskom štáte súdu, ktorý vec prejednáva, sú prostredníctvom internetovej stránky prístupné fotografie“.³⁴ Treba dodať, že tento argument nie je uspo-

³¹ Návrhy generálneho advokáta Niilo Jääskinen prednesené 21.11.2013 vo veci C360/12 Coty Germany GmbH, predtým Coty Prestige Lancaster Group GmbH, proti First Note Perfumes NV.

³² Návrhy generálneho advokáta Pedra Cruz Villalóna prednesené 11.11.2014 vo veci C441/13 Pez Hejduk proti EnergieAgentur.NRW GmbH.

³³ Pozri rozsudok C-170/12 *Pinckney*.

³⁴ V závere Súdny dvor EÚ vyslovil, že predmetný článok sa má vykladať v tom zmysle, že „v prípade údajného porušenia autorských práv a s nimi súvisiacich práv zaručených členským štátom, v ktorom sa nachádza súd, ktorý vec prejednáva, má tento súd právomoc na základe miesta vzniku škody rozhodovať o žalobe o zodpovednosti za porušenie týchto práv elektronickým zverejnením chránených fotografií na internetovej stránke prístupnej v obvode tohto súdu. Tento súd má právomoc rozhodovať iba o škode spôsobenej na území členského štátu, v ktorom sa nachádza“. Pozri ibidem Rozsudok ESD z 22.1.2015 vo veci C 441/13 Pez Hajduk proti EnergieAgentur.NRW GmbH.

kojivý. Najmä s prihliadnutím na skutočnosti uvádzané generálnym advokátom, a to keď záruka spravodlivosti súdneho procesu a jeho predvídateľnosti pre obe strany sporu môže byť poznačená faktom, že tzv. úzka väzba sa evidentne stráca kvôli delokalizovanej povahe škody. Totiž skutkové okolnosti nedovoľujú overiť škodu v súlade (štandardne) s bežnými dôkaznými prostriedkami. Nasledujúce rozhodnutie by teoreticky mohlo znamenať, že bude priznaná vyššia alebo nižšia náhrada škody ako tá, ktorá skutočne vznikla. V konečnom dôsledku by došlo k prekročeniu územného kritéria, t. j. porušeniu tak ospevovanej zásady teritoriality autorského práva.

4. Kde leží Morava?

Ako bolo uvedené, prekročenie hraníc vyvoláva mnohé právne otázky s nejednotným výkladom. Či už ide o zásadu teritoriality alebo o kritérium sprístupnenia obsahu verejnosti, dôležitý je vždy sledovaný účel stanovenia rozhodného práva a príslušného fóra. Môžeme sa pýtať, či apel na aktualizáciu a hľadanie nápravy odborná verejnosť dostatočne proklamuje. Na jednej strane ide o komparatívne otázky medzi viacerými národnými úpravami autorského práva, no na druhej strane o otázky medzinárodného, resp. európskeho charakteru. Je však komplikované pre každú stranu sporu dosiahnuť harmóniu a zrozumiteľnosť tejto masy predpisov. Našťastie v našom príbehu šofér linkového autobusu na trase Praha – Brno – Hodonín – Holič – Trnava s prehrávaným DVD posledného dielu Harryho Pottera sa usmieva. Túto trasu už absolvoval tisíckrát. Pozná hranice dvoch štátov lepšie ako ten, kto vytvoril vyššie citované normy, alebo ten, kto od stola povie, kde vlastne leží daná hranica práva. Možno si na záver už len povzdychnúť, kiežby sa tá ľahkosť vedomia toho, keď prekračujeme rieku Moravu, preniesla aj do spôsobu určovania internetovej jurisdikcie.